

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

МРЕЖА ЗА ИНТЕЛИГЕНТНО СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЧЕРНОМОРСКИТЕ ОБЩНОСТИ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН

БЮЛЕТИН МАЙ 2019 г.

Продължаваме с представянето на

СЪВМЕСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО И КООРДИНИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО
РАЗВИТИЕ НА ТРАНСГРАНИЧНИЯ ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН

<https://www.smartbsnetwork.eu/strategija/>

В този бюлетин подбрахме интересни факти и изводи за румънската част на трансграничния район:

Румъния

Румънската част на целевата територия се характеризира с мултикултурализъм, тук живеят румънци, турци, татари, гърци, българи и представители на други етноси, които живеят и работят заедно, за да поддържат развитието на населените места. Стратегията обхваща Констанца, Мангалия, Наводари и Ефорие, които са административно-териториални единици с юридическа правосубектност.

Развитието на зоната е предвидено до 2035 г., като капацитетът за определяне и поддържане на икономическия растеж се базира на поддържането и привличането на нова работна сила, усвояването и опазването на природните и културни ресурси, като същевременно се запазва и популяризира националната идентичност.

Географско разположение

Характерно за географските особености на Констанца е наличието на естествени морски езера, защитена територия с площ 1900 хектара и езерото Тъбакарие с площ 94 хектара.

Плажната ивица на населените места, които съставляват Мангалия, е комбинация от високи и ниски плажове, като цялото крайбрежие все още не е пригодно за туристи.

Град Наводари е прекосен от Канала Поарта Алба-Мидиа, който има обща дължина 27,5 км и свързва пристанището Мидиа с канала Дунав-Черно море.

В град Ефорие най-важни са Черно море и езерото Текиргьол, със статут на защитена зона, с площ 1068 хектара. Освен това, в Ефорие Норд се намира и езерото Белона.

Площта на зелените терени в Констанца, включително всички видове, регламентирани в Закон 24/2007, е 420 хектара, които съответстват на 13,20 кв. м на глава от населението, недостатъчно пространство що се отнася до разпоредбите на Европейския съюз за 26 кв.м. на жител.

Поради климатичните промени, както и поради човешкия фактор, плодородието на почвите с намаляло, което води до повишаване на площите с деградирала земя.

История и културно - историческо наследство

С изключение на Томис (днешна Констанца), тук са се развили само 2 други антични града - пристанища: Хистрия (в близост до село Истрия) и Калатис (днешна Мангалия). Следи от древни неолитни селища (около 5000 години пр. Хр.) са открити на територията на градовете Констанца, Мангалия и Наводари.

Състояние на икономиката

Икономиката на окръг Констанца има комплексен характер, като основни дялове със значителен обхват са пристанищната дейност и морският транспорт, туризмът, хранителната промишленост, търговията, автомобилната промишленост, химическата и нефтохимическата индустрия, електроенергийната и топлинноенергийната индустрия, включително от възобновяеми източници (особено ветрогенераторите), индустрията за преработване на дървесина и производство на хартия, текстилната промишленост.

Пристанище Констанца е пристанището с най-голям капацитет в Черноморския басейн. Транспортните и складовите дейности се определят от големия трансфер на стоки, оборотът на транспортните и складовите предприятия представлява 13.98% от общия оборот в общината.

Туризм

"Румънското крайбрежие" е площ, която обединява артефакти, културни и религиозни ценности, мултиетническа култура, биоразнообразие, включително защитени зони, както и международни комуникационни трасета и туристически активи, които се използват по устойчив и ефективен начин за модернизиране на туристическите услуги.

Мамая се позиционира като "гореща точка за нощен живот на брега"¹. Традиционните форми на туризм в Мангалия са летен туризм за релаксация, свързан със слънцето и морето, и уелнес- и спа-туризм, благодарение на санаториумите в Мангалия и Нептун - Олимп. Двата курорти - Ефорие - Юг и Ефорие - Север - са традиционна туристическа и курортна дестинация, заради естествените черноморски аерозоли и близостта на езерото Текиргьол (лечебна кал, минерални води и сол).

Най-голямо увеличение бележат настаняванията на туристи в хостели - със 191%; в туристически вили- 140,95 %, и в къмпинги - с 80%.

Демографски характеристики

В градовете по румънското крайбрежие се наблюдава тенденция към обезлюдяване. Етническата структура на населението в Констанца, според преброяването през 2011 г., е както следва: румънци - 83,1%, турци - 2,3%, роми - 0.8%, руснаци липовани - 0.2%, други националности - 3,6%, като липсва информация за 10,4% от жителите. Нарастването на населението в град Наводари се дължи на увеличаващата се тенденция за смяна на местожителството на хората от град Констанца, към град

¹ Стратегия за развитие и популяризиране на туризма в Констанца

Наводари, в търсене на по-спокойни и по-големи жилища, по-малки разстояния за преминаване, както и поради добрите пътни връзки към областния град.

Образование

В Констанца висшето образование се осигурява от три държавни университета и три частни, налице спад в броя на студентите.

Пазар на труда

Местните статистики показват, че броят на работещите се е увеличил съвсем малко, броят на регистрираните безработни лица регистрира спад през всяка година за периода 2012-2016 г.

Спорт и младежки дейности

Всички черноморски градове страдат от липса на инвестиции в модерна спортна инфраструктура. Както стадионите, така и откритите спортни площадки са построени преди десетилетия, а понастоящем много от тях са в лошо състояние.

Здравеопазване и социални дейности

Забелязва се повишение в броя на частните болници: от 7 през 2012 г. на 14 през 2017 г., т.е. 100% увеличение. Броят на леглата в болниците се е увеличил от 2049 през 2012 г. на 2095 през 2016 г.

Култура

Констанца е градът на румънското крайбрежие, който е най-богат на обекти на културното наследство, като тук са налични всички четири категории от обекти, които могат да осигурят устойчиво развитие от социална и културна гледна точка. На второ място е град Мангалия, който разполага с библиотеки и музеи, а Културният дом в града осигурява пространство за различни събития. В градовете Ефорие и Наводари се наблюдава стремеж към компенсиране липсата на изложбени места, като се организират културни мероприятия в Културният дом и Летният театър, както и на открито. През лятото четирите града организират културни мероприятия в неконвенционални или открити пространства, като фестивали, концерти, прожектиране на филми в летни кина, както и използването на пространствата, осигурени от културните центрове.

Екологично състояние

Тенденции за региона на Добруджа:

Средната годишна температура се увеличава на около 11 °C; увеличаване честотата на топлите дни (дневно максимум > 30 °C) и намаляване честотата на зимните дни (максимално дневно <0 °C); значително увеличение на средната минимална температура през лятото и на средната максимална температура през зимата и лятото (за Добруджа до 2 °C през лятото);

Намаляване количеството на годишните валежи; намаляване нивата на подпочвените води и на реките, с отрицателни последици през сезоните с липса на валежи; значително увеличаване на честотата на заскрежаване, явление с отрицателно влияние върху селскостопанските култури.

Източниците на питейна вода с различна дълбочина захранват градовете Констанца, Наводари и Ефорие Норд, Ефорие Суд и Мангалия. Водата се обработва в пречиствателна станция Палас - Констанца и се изпомпва към съответните населени места, като се съхранява в специални резервоари.

Наличните данни за 2016 г. показват 807,5 екологично добър вкус на водата (81,69%) и 181,0 км с добро екологично състояние (18,31%).

От 48-те зони за къпане в морската вода 21 се вписват в перфектните стойности за качество, а 27 са зони за къпане с добро качество. Класификацията на водите за къпане е публикувана на уеб сайта на Министерството на здравеопазването в графата „Информация за зони за къпане“.

Морска и крайбрежна среда

Румънското крайбрежие, разположено изцяло на Черно море, има дължина 244 км. Морската част заема площ от 5 400 кв.км, като се вземат предвид единствено териториалните води. Понастоящем, 24,5% от тази площ е със статут на защитена територия. В крайбрежната зона, от общо 244 км брегова линия, около 68% са със специален защитен статут.

През 2016 г., фитопланктонната общност се характеризира с по-малко развитие в сравнение с предходните години;

От 140 вида риби по румънското крайбрежие, 88 са с атлантическо-средиземноморски произход, 29 са ендемични черноморски видове, 13 вида със средиземноморски произход, 9 вида, срещащи се по цял свят и един единствен черноморски вид.

Съществува тенденция за увеличаване на температурата на повърхностните води за периода 1959-2016, с приблизително 0,02 °C;

Замърсяването е един от критичните проблеми, като основна причина за него е развитието на населените места по крайбрежието, пристанищните и транспортните дейности. Неконтролираното изхвърляне на отпадъци и отпадни води също има негативен ефект върху качеството на морската вода.

Въздух

Качеството на въздуха в окръг Констанца се следи чрез непрекъснати измервания в 7 автоматични станции. През 2016 г. в градските райони регистрираните показатели, които превишават граничните дневни стойности, са фините прахови частици с диаметър под 10 микрометра, в 35 случая, и озон, в 25 случая.

Управление на отпадъците

Четирите града Констанца, Мангалия, Наводари и Ефорие са участници в интегрирана система за управление на отпадъците. 95,8% от обема на битовите отпадъци, събрани от санитарните оператори, е депониран, а 4,2% от общото количество се рециклират или се използват за добив на енергия.

Опазване на околната среда и на биоразнообразието

Налице е риск от недостигане на целевите стойности за добро екологично състояние на черноморския бряг по отношение на еутрофикацията в течащите (фосфати) и в морските води (неорганичен азот). Високи стойности възникват както в резултат на теченията и на влиянието на човека, така и поради настъпване на екстремни климатични явления (хидроложко ниво на р. Дунав, прекомерни температури и др.), които могат да дестабилизируют екологичното състояние.

Инфраструктура

Пътната инфраструктура в четирите града по румънското крайбрежие на Черно море е добре организирана.

Що се отнася до железопътната инфраструктура, Община Констанца е най-добре свързана с останалата част от територията, като разполага с модерна железопътна гара, но няма съоръжения за хора с увреждания. Влаковете, минаващи по бреговата линия, имат ограничена скорост на пътуване, както поради старите железопътни линии, така и поради множеството спирки, което ги прави по-малко желани транспортни средства от тези на пътя.

Пристанище Констанца е едновременно морско пристанище и речно пристанище чрез свързаността на Дунавско-черноморския канал с река Дунав. Пристанище Констанца е с площ от 4 000 хектара и е модел за интермодалност, свързано със своя хинтерланд чрез река, сухопътно, по въздушен път, железопътен път и чрез канали.

Град Констанца има и своето туристическо пристанище - „Томис“. Град Ефорие разполага с частно туристическо пристанище, а Наводари - с търговски порт.

Достъпът по въздух се осъществява през Международното летище „Михаил Когалничану“, на 27 км от Община Констанца.

Административен капацитет и гражданско участие

На окръжно ниво, Констанца е административно-териториална единица с юридическа правосубектност, в която се организира и функционира администрацията на публичната власт, съответно Окръжен съвет Констанца, който управлява дейностите на гражданските и обществените съвети по отношение на изпълнение публичните услуги от общински интерес.

На местно ниво, подобно на окръжното, градът и селото са административно-териториални единици и юридически лица, за които местната автономия се постига чрез местните общински съвети, като органи на законодателната власт, и кметове - органи на изпълнителната власт.

Визията за градско развитие е формулирана в Интегрираната стратегия за градско развитие 2017-2023, а целта е Констанца да се превърне в европейска метрополия, основна точка и туристическа зона в развитие, със стабилна и конкурентна икономика и висок стандарт на живот за всички негови жители. Цел на Мангалия е градът да се превърне в Green City (Зелен град) до 2023 г. посредством приемането и следването на екологичен начин на живот и екологични да развие услуги за възрастни хора, като целият град стане жив музей на историята и археологията. Град Ефорие има за цел да се превърне до 2020 г. в местен лидер за семеен спа-туризъм.

Стратегическа част:

В стратегическата част е направен анализ на силните и слабите страни на територията, на възможностите и опасностите в нейното развитие. Институционално и поименно са идентифицирани заинтересованите страни от двете страни на границата, които са в състояние да реализират мерките.

На база на анализа е изведена следната Визия:

Трансграничният Черноморски район е свързана територия чрез общата си морска граница и чрез съвместното интелигентно управление на нейните специфични ресурси. Тя се развива сигурно, балансирано и устойчиво. Принос за това развитие имат заинтересованите страни от трите сектора.

Общата цел е СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА ПОСТИГАНЕ НА ОБЩ РАСТЕЖ , подкрепена от два приоритета:

- 1. ПОСТИГАНЕ НА ОБЩИ РЕШЕНИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО НА РЕСУРСИТЕ**
- 2. ПРИЛАГАНЕ НА УСПЕШНИ СХЕМИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВО**

Специфични цели по приоритет 1 са:

- 1.1. ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНО И БАЗИРАНО НА ЗНАНИЯ УПРАВЛЕНИЕ НА РЕСУРСИТЕ**
- 1.2. ПОДОБРЯВАНЕ МАРКЕТИНГА НА ТЕРИТОРИЯТА**

Специфични цели по приоритет 2:

2.1. РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

2.2. BS SMART - ИНФОРМАЦИОННА СВЪРЗАНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

Към всяка специфична цел са предложени мерки и възможни проекти, които адресират сферата на действие на различните заинтересовани страни. По този начин Стратегията предлага **готови решения на ниво идеен проект**, базирани на нуждите и потенциала на Трансграничния Черноморски район. Тя **прехвърля мост** към новия програмен период 2021-2027 г. и подпомага програмирането на регионалното развитие на местно ниво.

Реализирането на Стратегията е възможно, ако областните управители, а също общини Балчик и Наводари като инициатори за създаването на **МРЕЖАТА ЗА ИНТЕЛИГЕНТНО СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЧЕРНОМОРСКИТЕ ОБЩНОСТИ В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН** и отговорни за нейната устойчивост поемат инициативата и осигурят **организационен механизъм**, чрез който сътрудничеството в трансграничния черноморски регион ще придобие нови измерения.

С пълния текст на стратегията може да се запознаете на <https://www.smartbsnetwork.eu/strategija>